

προσέτι εμεσίτευς, ἀφοῦ προτήτερα εἰρήνευσε μὲ τοὺς Ρωμαίους· καὶ αἱ παρακλήσεις των ἐβοηθοῦντο ἀπὸ τὸν ὁμομήτριον ἀδελφὸν τοῦ Υπάτου, Καῖον Οὐαλέριον Λαιβίνον, υἱὸν τοῦ Μαρκού, ὃ ὅποιος εμεσίτευσε διὰ τὴν ἀπαρχῆς συμμαχίαν των μὲ τὴν Ρώμην. Εκεῖνος ἐγοχάσθη χρέος του, κατὰ τὴν ἐπιχρατοῦσαν συνήθειαν μεταξὺ τῶν Ρωμαίων, νὰ πράττῃ μὲ τρόπον, ώστε νὰ ἦτον ὁ προσάτης ἐνὸς ἔθνους, τὸ ὅποιον διπατήριον ἦδη ἔνωσεν εἰς φιλίαν μὲ τὴν Ρώμην, ἐνῷ μάλιστα ὁ ἴδιος ἔχαίρετο τὴν ὑπόληψιν τοῦ Υπάτου. Τέλος πάντων, ὁ Φολούϊας ἔχαρισε τὴν εἰρήνην, ἣ ὅπεια ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Δῆμον, μὲ συμφωνίαν, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ νὰ νομίζουν ως ἔχθροὺς, ἢ φίλους των, τοὺς ἔχθροὺς ἢ φίλους τῶν Ρωμαίων, καὶ νὰ βοηθοῦν τοὺς Ρωμαίους βίσ ὅλους τοὺς πολέμουστων· ὅτι, νὰ πληρώσουν εὐθὺς διακόσια τάλαντα ἀργυρᾶ, καὶ ἀκόμι, πενήντα χρονικῶς, διὰ ἓξ χρόνους· ὅτι, νὰ δῶσουν σαράντα ὅμηρους, καὶ ὅτι, μήτε οἱ Κεφαλλήνες, μήτε καμμία πόλις, ὅποῦ ὑπετάχθη τοὺς Ρωμαίους ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ὑπατείας τοῦ Φλαμινίου, νὰ μὴν κάμνῃ μέρος τῆς κοινέτητος των. Η. Χ. 190.

ΚΕΦΑΛ. ΙΕ'.

Περὶ τῆς Ελλάδος, ἀπὸ τὸν καιρὸν ὃποῦ
οἱ Ρωμαῖοι ὑπέταξαν τοὺς Αἰτωλοὺς,
ώς τὸν καιρὸν ὃποῦ κατέκτησαν τὴν
Μακεδονίαν.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Τὸ Αχαϊκὸν Συμβούλιον ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς συσάσεώς του, ἐσυνάζετο πάντοτε εἰς τὸ Αἴγιον. Ο Φιλοποίμην ἐπεθύμησε τότε νὰ λύσῃ αὐτὴν τὴν συνήθειαν, καὶ νὰ γίνη νόμος,

πέρι γὰρ διορίζη νὰ συνάζεται ἔκεινο εἰς κάθε μίαν ἀπὸ τὰς πόλεις, σὴν ἀράδα. Ωντας στρατηγὸς κατ’ ἔκεινον πὲν καιρὸν, ἔκαμε τὴν δοξιμὴν νὰ τὸ πρεσκαλέσῃ νὰ συναχθῇ εἰς τὸ Αργος. Τὸ πρεσκαλεσμάτου δῆλοι τὸ ὑπήκουεσσαν ἀλλὰ οὐδὲ διαφιλονείκησις περὶ τῆς ἀλλαγῆς, ὃποιοῦ ἐπεθύμει νὰ κάμη, ἀργοπόρησαν, ἐξ αἰτίας μιᾶς ἀνακατωτιᾶς μὲ τὸν Λακεδαιμονίαν. Μὲ τὸν χαλασμὸν τοῦ Νάβιδος ἔκεινο τὸ Κράτος ὑπερήθη ὅλας τὰς θαλασσινὰς πόλεις τῆς Λακωνικῆς, πολλὰ τῶν ὄποιων τώρᾳ ἐκατοικοῦντο ἀπὸ ἔξορίζους Λακεδαιμονίους, ἀσπόνδους ἔχθροὺς τῶν συμπατριωτῶν τους, διοῖ εἶσοντες εἰς τὴν Σπάρτην. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ὑποφέροντες πολλὴν ζημίαν διὰ τὸν παντελὴ ἀποκλεισμόν τους ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἐδοκίμασαν γὰρ ἵσαπάρουν μίαν ἀπὸ ἔκεινας τὰς πόλεις. Τὴν ἐπλάκωσαν ἔξαφνα τὴν γύκτα, ἀλλὰ τὴν ἐρχόμενην ἡμέραν ἐδιώχθησαν ἐκεῖθεν. Αὐτὸ τὸ τόλμημα ὅμως κατετρόμαξε τὸν λαὸν τῶν παραθασίων, καὶ μᾶλιστα τοὺς ἔξορίζους, οἵ διοῖσι εἶσειλαν ταῦς Αχαιοὺς νὰ παραπονεθοῦν, καὶ νὰ ζητήσουν βοηθείας.

Ο Φιλοποίητην ἐδειγνε πάντα φελίαν πρὸς τοὺς ἔξορίζους, καὶ ἐζήλευε τὴν πόλιν τῆς Λακεδαιμονίου ὅθεν ἐπρόβαλε, καὶ ἐψηφίσθη ἀπόφασις, ὅτι, ἐπειδὴ τοῖς Ρωμαϊκοῖς ἐμπιεζεύθησαν τὰς παραθαλασσίους πόλεις τῆς Λακωνικῆς εἰς τὴν προσασίαν τῶν Αχαιῶν, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκτύπησαν μίαν αὐτῷ τῷ πόλεων, τὰς ὄποιας ἦταν ὑποσχόμενος μὲ συνθήκην νὰ μὴν βλάψουν, διὰ τοῦτο, ἂν οἱ πρωταρίτιοι ἔκεινης τῆς παραβιάσεως τῆς συνθήκης δὲν δοθοῦν εἰς τοὺς Αχαιούς, αὐτοὶ θὰ νομίζουν τὴν συνθήκην ὡς διαλυμένην. Εξαλύθησαν λοιπὸν νὰ ζητήσουν τοὺς πρωταρίτιους ἔκεινους. Αὐτὴ ὅμως η σκληρὴ καὶ ὑπερήφανη ζήτησις ἀναφεν ἀπὸ θυμὸν τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τύσον περισσότερον, ὅσον ὑπώπτευαν, ὅτι ὁ Φιλοποίητην εἶγε σκοπὸν, μὲ συγνὰ αὐτοδέσποτα ἔργα, νὰ τοὺς συνειθίσῃ εἰς τὴν ὑποταγὴν, καὶ

ώς τέλους, νὰ βάλῃ τὴν πόλιν εἰς τὰ γέρια τῶν ἔξορίσων. Εκεῖνοι λοιπὸν ἐθανάτωσαν τριάντα ἀνθρώπους ὑπόπτους, ως φίλους τοῦ Φιλοποίμενος καὶ τῶν ἔξορίσων· ἀπέβαλαν τὴν συμμαχίαν τῶν Αχαιῶν, καὶ ἤσειλαν εἰς τὸν Ρωμαῖον Υπατον, παρακαλοῦντές τον νὰ τοὺς πάρῃ ὑπὸ τὴν προσασίων τῆς πολιτείας του, ως ὑπηκόους συμμάχους.

Οἱ Αχαιοὶ ἔκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Λακεδαιμονίου, ἀλλ' ὁ χειρῶν ἐμπόδισε κάθε μάχην ἀποφασισικήν. Ο Υπατος ἦλθε σὴν Πελοπόννησον, καὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαγτου σύγινε σύναξις εἰς τὴν Ηλιδα, εἰς τὴν ὅποιαν ἐπροσκαλέσθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι νὰ παρευρεθοῦν. Εκεῖ ἐγεννήθη μεγάλη φιλονεικία, τὴν ὅποιαν ἐτελειώσεν ὁ Φολούϊος ἐπιζητῶντας ν' ἀναβληθῇ ὁ πόλεμος, καὶ τὸ κάθε μέρος νὰ σείλῃ Πρέσβεις εἰς τὴν Ρώμην. Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Αχαικῆς Πρεσβείας ἦταν, ὁ Διοφάνης, καὶ ὁ Λυκόρτας, πατὴρ τοῦ Ισορικοῦ Πολυβίου, καὶ οἱ δύω λαμπροὶ ἄνδρες ἀπὸ τὴν Μεγαλόπολιν· ἀλλὰ τὰ πολιτικά των αἰσθήματα ἦταν διαφορετικά, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐσυμφώνησαν, πῶς νὰ φερθοῦν εἰς τὴν ἐπιτασίαν, ὅποῦ εἶχαν. Ο Διοφάνης ἐπρόβαλε ν' ἀναφέρουν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς· ὅδε Λυκόρτας ἐζητοῦσε, καθωδηγημένος ἀπὸ τὸν Φιλοποίμενα, ὃς εἴη ἡ ἐλευθερία τῶν Αχαιῶν νὰ μὴν ἐγγυχθῇ, ἀλλὰ νὰ τοὺς συγχωρηθῇ νὰ ἐκτελοῦν τὰ νόμιμά τους ψηφίσματα. Η Βουλὴ ἔδωσεν ἀμφίβολον ἀπόκρισιν, τὴν ὅποιαν οἱ Αχαιοὶ τὴν ἔξηγκσαν, ὅτι τοὺς ἀφῆνε διόλου ἐλευθέρους.

Ο Φιλοποίμην διέμεινε σὴν ἔξουσίαν του ἀκόμη ἐνα χρόνον· καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνοίξεως ἐιρατοπέδευσε σὰ Λακωνικὰ σύνορα, καὶ ἤσειλε ζητῶντας νὰ τοῦ δοθοῦν οἱ πρωταίτιοι τῆς ἐπανασάσεως. Εκεῖνοι ὅπου ἐζητήθησαν κατ' ὄνομα, ἐβιβαίωσαν, ὅτι ηθελαν νὰ ὑπάγουν, μὲ τὴν βεβαιότητά, ὅτι δὲν θὰ ἐπάθαιναν τὸ οὐδὲν, χωρὶς πρώτα νὰ τοὺς κρίνουν· καὶ τινες ἄλλοι ἀπὸ τοὺς πρώτους πολίτας

έπειγαν μαζί τους νὰ τοὺς βοηθήσουν σὴν χριστολογίεν. Εἰς καμμιάν ἄλλην περίσσασιν οἱ Αχαιοὶ ποτὲ δὲν ἐπῆραν μαζὶ τῶν τοὺς Δακεδαιμονίους ἔξορίζους, ὅταν ἐπαπειθῆσαν τὴν περιοχὴν τῆς Δακεδαιμονος· ἀλλὰ τώρα, η̄ ἐμπροσθόφυλακὴ τοῦ σρατοῦ των ἥτον τὸ περιστάτερον ἀπὸ τοὺς εξορίζους. Εὔθὺς ὅποῦ εἶδαν τοὺς ἔχθρούς των, η̄ ἀγανάκτησίς των ἔξεσπασε μ' ὅλην τὴν φατριατικὴν τῶν Ελλήνων λύσσαν. Αρχισαν νὰ τοὺς ὑβρίζουν, νὰ τοὺς κτυποῦν, καὶ νὰ τοὺς λιθοβολιῦν. Ο θόρυβος ηὔξησε, καὶ πολλοὶ τῶν Αχαιῶν κατεπείσθησαν ἀπὸ τοὺς εξορίζους νὰ ἔνωθοῦν μ' αὐτοὺς· καὶ μ' ὅλας τὰς προσπαθήσεις τοῦ σρατηγοῦ καὶ τῶν Πρέσβεων, δεκαεπτὰ ἀπὸ τοὺς Δακεδαιμονίους ἐσκοτώθησαν· τοὺς ἐπιλοίπους ἔξηντατρεῖς σοὺς ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὴν λύσσαν τοῦ πληθους αἱ προσπαθήσεις τοῦ Φιλοποίμενος. Εἰς τοῦτο ἐκεῖνος ἔδωσε τὸν λόγον του, καὶ αὐτὸν ἥτον η̄ μόνη χάρις, ὅποῦ εἶχε διάθεσιν νὰ τοὺς δείξῃ. Τὴν ἐφεζῆς ἡμέραν ἐφέρθησαν ἐμπρός τοῦ πληθους νὰ ἀπολογηθοῦν. Τὰ ἀλίγα λόγια ὅποῦ εἶπαν δὲν ἤρεσαν εἰς τὸ πλήθος, ὅθεν κατεδικάσθησαν, καὶ ἐξαλθησαν εἰς θάνατον.

Τζερ' ἀφοῦ τόσον αἷμοβόρα ἐκδικήθησαν καὶ κατετρύμαξαν τοὺς ἔχθρούς των, οἱ Αχαιοὶ ἐδιόρισαν οἱ ἴδιοι τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας. Αὐταὶ ἥταν, ὅτι τὰ τείχη τῆς Δακεδαιμονος νὰ κατεδαφισθοῦν· ὅτι ὅλοι οἱ μισθωτοὶ ζένοι ν' ἀφήσουν τὸν τόπον, παρόμοια καὶ ὅλοι οἱ σκλάβοι ὅποῦ ἀπελευθερώθησαν ἀπὸ τοὺς Τυράννους· καὶ ἀν κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ὑζέρους μείνῃ, νὰ πιάνεται ἀπὸ τοὺς Αχαιοὺς καὶ νὰ πωληταὶ· ὅτι οἱ νόμοι τοῦ Λυκούγου νὰ καταλυθοῦν, καὶ νὰ βαλθοῦν ἀντ' αὐτῶν οἱ νόμοι τῶν Αχαιῶν. Επεκυρώθη ψήφισμα εἰς τὴν Γεγέαν ἀπὸ τὸ μέγα Συμβούλιον τῶν Αχαιῶν, ὅτι γὰρ ἐπισρέψουν οἱ ἔξορισοι σὴν πατρίδα· καὶ τοῦτο ἥτον τὸ πικρότερον ἀπ' ὅλα τὰ μέτρα αἱς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως. Επειδὴ ἦλθεν εἰδησις, ὅτι

οἱ ἐλευθερωμένοι σκλάβοι ἀφησαν μὲν τὴν πόλιν, ἀλλ' ἔτειναν διασπαρμένοι τρίγυρα τὴν ἑζοχὴν, ὁ Φιλοποίην ἐτάλη μ' ἥνα σῶμα ἐλαφρῶν νὰ τοὺς πιάσῃ. Πολλοὶ ἐπιάσθησαν κι' ἐπωλήθησαν καὶ ἡ τιμὴ ὅπου ἐσυνάγθη, ἐξωδεύθη εἰς τὴν ἀνοικοδομὴν μιᾶς σοᾶς εἰς τὴν Μεγαλόπολιν, ἡ ὅποια προτίτερα ἐγένετο χαλασμένη ἀπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους.

Οὕτως, εἰς τὸν γεύνον 189 πρὸ Χριστοῦ, οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου χατέπειναν, ἀφοῦ ἐζησαν ἐπτὰ αἰῶνας. Τὸ περισσότερον· μέρος αὐτοῦ τοῦ καιροῦ ἐβάσαξαν τὴν Λακεδαιμονίαν εἰς μητρώτατον βαθμὸν δυνάμεως, καὶ τὴν ἔκαμναν νὰ προοδεύῃ μὲ ἀκάματον δραστηριότητα εἰς τὸ σάμιο, ὅποιος ὁ κόσμος ὄνομάζει δόξαν. Τὸ πόσον ὅμως ἔχεινοι οἱ νόμοι ἐσύντειναν νὰ συγματίσουν εξαιρέτους χαρακτῆρας ἀνθρώπων, συχνὰ ελάβαμεν αἰτίας νὰ τὸ σημειώσωμεν. Λύτοι, πολὺ πρὸ τοῦ καιροῦ ἀκόμη τοῦ Αγιδος καὶ τοῦ Κλεομένους, ἀρχισαν νὰ τρέχουν τὸν χατήφορον. Τὰ δυνατὰ μέτρα τοῦ Κλεομέγους ὑπέσχοντο νὰ τοὺς δώσουν νέαν δύναμιν· ἀλλ' ἡ φιλοδοξία τοῦ ἐπροξένησε τόσους ἔγχροὺς, ὅποιοι τὸν ἔσειλον εἰς ἑζορέαν πρὶν ἀκόμη προφθάσῃ νὰ θεμελιώσῃ τὸ ἔργον του· καὶ ἐξ αἰτίας τῶν θιαίων τρόπων του, καὶ τῶν μεταβολῶν ὃποιοι ἡκολούθησαν τὴν ἔξωσίν του, τὸ Κράτος ἐμεινε πολὺ ἀτατώτερον ἀπὸ πρῶτα. Τύραννοι ἐσηκώθησαν καὶ ἔπεισαν, ἔγας τοῦ ἀλλού παρανομώτερος ὅθεν, ὀλίγον εἶμνεσκεν ἀπὸ τὸ παλαιὸν πολιτικὸν Σύνταγμα, καὶ πρὶν ἀκόμη ἐπιείμως καταλυθῇ. Εἰς ὅλας τὰς ἐπανασάσεις αὐτὰς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐδείχθησαν ως ἔθνος ὀλίγον αἵξιον νὰ κυβερνᾶται ἀφ' ἑαυτοῦτου· καὶ διὰ τοῦτο, ἡ συσσωμάτωσίς των μὲ τοὺς Αγαιοὺς, ἀγκαλὰ καὶ τοὺς ἐπίκρανε τὴν ἔθνικήν τους ἐπαρσιν, φαίνεται, ὅτι ἐγένετο. ὁ χαλήτερος τρόπος νὰ τοὺς γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν παντελῆ ἀναρχίαν.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔσειλκν Πρέσβεις εἰς τὴν Ρώμην·

πάραπονεθοῦν διὰ τὴν σκληρότητά, ὅπου ὑπέφεραν· καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἦταν ἔτοιμοι νὰ προσέξουν εἰς κάθε παράπονον, ὅπου τοὺς ἐδίδε πρόφασιν νὰ δαμάζουν τὸ ἀνεξάρτητον πνεῦμα τῶν Αγαιῶν. Πρέσβεις τῶν Αχαιῶν μολοντοῦτο ἐξάλθησαν νὰ δικαιολυγήσουν τὴν ἴδιαν των Κυβέρνησιν· καὶ εἰς τὸν γυρισμόν τους ἀνέφερον, ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ρωμαίων ἦτον φανερὰ κακοευγαριστημένη, ἀλλὰ δὲν επεζήτησε την ἀκύρωσιν κακενὸς πράγματος ἀφ' ὅσα ἔκαμαν. Αὐτὴν τὴν ἀναφορὰν ἔδωσαν ἐμπρός εἰς ἓνα Συμβούλιον συναγμένον εἰς τὴν Μεγαλόπολιν, ὅτε ἐσρατήγει ὁ Αρίσταινος, καὶ εἰς τὸν τρίτον γράνον μετὰ τὴν ὑπόταξιν τῆς Δακεδαιμονος.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων Πρεσβειῶν, ὅπου παρεγάθησαν εἰς τὸ Συμβούλιον, ἦτον καὶ μία ἀπὸ μέρους τοῦ Εὔμενους, θιὰ νάνανεώσῃ τὴν συμμαχίαν, ὅπως ἐσυμφωνήθη μὲ τὸν πατέρα του, καὶ νὰ προσφέρῃ ἐνα χάρισμα 120 ταλάντων, ἀπὸ τὸν τόκον τῶν ὅποιων νὰ προβλεφθῇ ἐνα σιτηρέσιον διὰ τοὺς παρισάνοντας τὰ Κράτη τῆς Αχαΐας εἰς τὸ μέγα τους Συμβούλιον. Απολλωνίδης ὁ Σικυώνιος παρεκίνει τὸ Συμβούλιον νὰ μὴν δεχθῇ τὸ χάρισμα, ἐπειδὴ κάθε ανθρώπος, εἴτε ἄρχων, εἴτε ἴδιωτης ἐμποδίζετο ἀπὸ τοὺς νόμους νὰ δέχεται χαρίσματα ἀπὸ τοὺς Ηγεμόνας. Εδῶ, δημως ὁ μισθὸς τῆς ὑποδουλώσεως ἐπροσφέρετο κοινῶς εἰς ὅλους· καὶ μολοντοῦτο, εἶπεν ἐκεῖνος, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ συμφέροντα τῶν βασιλέων εἶναι φυσικὰ ἐναντία τῶν δημοκρατῶν· εἰς τρόπον ὅτι, ἀν δεχθῶμεν τὰ χρήματα τοῦ Εὔμενους, κινδυνεύομεν ἄφευκτα νὰ καταστθῶμεν, ἢ δουλοπρεπεῖς, ἢ ἀχάριτοι. Εἰς δογθεῖαν αὐτοῦ ὥμιλισε κι' ὁ Κάσσανδρος ὁ Αἰγινήτης, ὁ ὅποιος ἀνεθύμισε τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἡ πατρίς του ἐκυριεύθη ἀπὸ τὸν Ρωμαῖον στρατηγὸν Σουλπίκιον, ἐπειδὴ ἐβασάχθη πιστὸς προσκολλημένη εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Αχαιῶν· ὅτι, ὅλοι οἱ κάτοικοί της ἐσκλαβώθησαν, καὶ ἡ νῆσος παρεδόθη, κατόπιν

τὴν συμφωνίαν, εἰς τοὺς Αἴτωλους, ὃποῦ τὴν ἐπούλησαν εἰς τὸν Ατταλὸν. Επρόβαλε νὰ ζητήσουν τὸν Εύρενη, ἀν αληθινὰ αὐτὸς ἐπεθύμει τὰς εὐχαρισίας τῶν Αχαιῶν, νὰ τοὺς δώσῃ ὅπίσω τὴν Αἴγιναν, καὶ περικαλοῦσε τοὺς Αχαιοὺς νὰ μὴν κόψουν κάθε ἐλπίδα τῶν δυσυχῶν Αγινητῶν, δεχόμενοι ἔνα χρηματικὸν δῶρον, ὃποῦ διὰ πάντα θὰ ἐμπόδιζε κάθε προσπάθησιν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν των. Τόσον μάγια ἐγένετο τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν δημηγοριῶν, ὃποῦ τὸ Συμβούλιον, ὅλοι μὲ μιὰν φωνὴν, ἀπέρριψαν τὸ χάρισμα, καὶ κανεὶς δὲν ἀπεκόττησε νὰ συμβουλεύσῃ νὰ τὸ δεχθοῦν.

Ολίγον καιρὸν ἔπειτα, ἐνῷ ἐωρτάζοντο τὰ Νέμεα, ὁ Αρισταῖνος ἐπροσκάλεσε τοὺς ἀξιωματικοὺς ὅλους νὰ συμμαχήσουν εἰς τὸ Αργος. Ήτον ἐκεῖ φθασμένος ὁ Κόκκινος Καικίλιος Μέτελλος, ἐπιστρέφωντας ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, ὃπου ἐγένετο ταλμένος ὡς πρέσβυς ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους. Εκεῖνος παρεζάθη σὸ Συμβούλιον, παρεπονέθη, δτὶ μετεχειρίσθησαν τοὺς Λακεδαιμονίας μὲ ἀπρεπον αὐτορότητα, καὶ τοὺς παρεκίνει νὰ διορθώσουν αὐτὸ τὸ σφάλμα. Η σιωπὴ τοῦ Αρισταίνου ἔκαμνε φανερὸν, ὅτι ἐκεῖνος ἐσυμφωνοῦσε μὲ τὸ αἰσθημα τοῦ Μέτελλου· καὶ ὁ Διοφάνης, ὡς καὶ νέας κατηγορίας ἐπρόβαλεν ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως τῆς πατρίδος του· ἀλλ' ὁ Φιλοποίην καὶ ὁ Λυκόρτας ἀπεκρίθησαν τέλος πάντων, ὑποσηρίζοντες εἰς πλάτος τὴν δικαιοσύνην καὶ χονσιμότητα τῶν ὅσων πραγμάτων ἔγιναν, καὶ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ μεταλλαχθοῦν. Τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ μὴν ἀλλαχθῇ τὸ οὐδὲν. Ο Μέτελλος ἔπειτα ἐζήτησε νὰ συναχθῇ γενικὸν Συμβούλιον. Τοῦ ἐζήτησαν νὰ ἴδοῦν, ἀν εἶχεν ἐπὶ τούτου ἔνταλμα ἀπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν Βουλὴν· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀπεκρίθη, τοῦ εἶπαν, ὅτι οἱ γόμοι δὲν ἐσυγχωροῦσαν τὸ συγχάλεσμα γενικοῦ Συμβούλιου διὰ τὴν ὑποδογήν ἐνὸς πρέσβεως, ἔτῳ μόνον

αν εἰκεῖνος ἔφερνε μαζῆ του ἔγγραφα πιστικά, σαφηνίζοντα τὸν σκοπὸν τῆς ἀποσολῆς του. Η ὑπερηφάνεια τοῦ Ρωμαίου ἐπιασε φωτιὰν δι' αὐτὴν τὴν ἐναντίωσιν, καὶ ἀνεγώρησε χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν ἀπόκρισιν τοῦ Συμβουλίου. Ο Λρίσαινος καὶ ὁ Διοφάνης ἐπεσαν τὴν ὑποψίχν τοῦ λαοῦ, ὅτι διλοπλοκοῦντες μὲ τοὺς Ρωμαίους ἐσύντρεξαν εἰς τοὺς κινδύνους, ὅπου ἐφοβέριζαν τὴν Αχαϊκὴν ἀνεξαρτησίαν· ὁ πρῶτος, διὰ τὴν μεγάλην του προσήλωσιν εἰς τὰ Ρωμαϊκὰ συμφέροντα, τὴν ὅποιαν ἔδειξεν ἀπὸ πρώτης ἀργῆς, καὶ ὁ δεύτερος, διὰ τὴν κατὰ τοῦ Φιλοποίμενος ἔχθραν του.

Ο Απολλωνίδης, καὶ ἄλλοι, ἐξαλύησαν τὸν Ρώμην, νὰ ἀντικρύσσουν τὰ προσδοκώμενα παράπονα τοῦ Μετέλλου, καὶ τὰς κατηγορίας τῶν Λακεδαιμονίων Πρέσβεων. Αὗτοὶ ἦταν ὁ Αρεὺς καὶ ὁ Αλκιβιάδης, ἐξώριζοι ἀνακαλεσμένοι ἀπὸ τοὺς Αχαιοὺς, οἱ ὅποιοι τώρα ἦταν οἱ πρῶτοι νὰ ἰκετεύσουν ἐναντίον τῶν εὐεργετῶν τους. Αφοῦ ἤκουστεν ὅλα τὰ ἡμέρη, ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ σείλη πρεσβείαν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Πρὶν ἔλθη αὐτὴ, οἱ Αχαιοὶ ἐσυνάχθησαν νὰ ἑτοιμασθοῦν διὰ τὴν συνδιάλεξιν. Ο Λυκόρτας, ὃπου ἦτον σρατηγὸς, παρεπονέθη, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεβάλησαν ἀπὸ ἐναντίοι εἰς κατηγόρους, καὶ τώρα ἦταν κινδύνωδέστεροι, παρὰ πρὶν κατακτηθοῦν. Ωμίλησε πολὺ κατὰ τῆς ἀχαριστίας τοῦ Αρέως καὶ Αλκιβιάδου, καὶ ἀφοῦ ἔκινησε τὴν ἀκράτητον ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ, ἔγινε βιάζεις ψῆφος, ὃποῦ κατεδίκασε καὶ τοὺς δύω σὸν θάνατον.

Οἱ Πρέσβεις τῶν Ρωμαίων ἔφθασαν ὅλιγας ἡμέρας ὑστέρωτερα. Εσυγκαλέσθη Συμβούλιον, καὶ ἐφάνησαν συντροφευμένοις ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἐξαλύησαν καταδίκασμένοις ἀπὸ τὴν περασμένην Συνέλευσιν. Αππιος Κλαύδιος, ὁ Ρωμαῖος ἀργηγὸς, διεκήρυξεν, ὅτι ἔδωσαν κακοφανισμὸν εἰς τὴν Βουλὴν αἱ πράξεις, κατὰ τῶν ὅποιων

παρεπονοῦντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· παξομοίως, καὶ οἱ θόρυβώδεις
σφαγμοὶ, αἱ μετέπειτα καταδίκαι, ἡ κατεδάφισις τῶν
τειχῶν τῆς Λακεδαιμονος, καὶ ἡ κατάλυσις τῶν νόμων της.
«Ο Λυκόρτας ἀπεκρίθη εἰς τὸ κάθε κεφάλαιον. «Εσεῖς,
«Ρωμαῖοι, εἶπε, μᾶς κατηγορεῖτε διὰ τὸν θάνατον ἐκεί-
«νων τοὺς ὄποίους ὁ Φιλοποίητης, δταν ἐσρατήγει, ἔζη-
«τησε νὰ κριθοῦν. Αὐτὸ τὸ παράπονον δὲν πρέπει εἰς
«ἔσας, οὔτε νὰ τὸ προβάλετε, οὔτε καὶ νὰ τὸ δεχθῆτε.
«Η συνθήκη σας ἐπρόβλεψεν, ὅτι αἱ παραθαλάσσιαι χῶραι
«νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται ἀπὸ τὴν Λακεδαιμονα. Επειδὴ αὐταὶ
«ἐκτιπήθησαν, ἐνῷ ἐσεῖς εὑρίσκεσθε μακρὰν, εἰς ποῖον ἄλλον
«ἔπρεπε νὰ προστρέξουν διὰ βοήθειαν, παρὰ εἰς ἡμᾶς, τοὺς
«ἔδικούς σας συμμάχους, τοὺς ὄποίους εἴδαν νὰ δίδουν
«βοήθειαν εἰς τὸ Γύθιον, καὶ νὰ συμπράττουν μαζῆς
«εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Λακεδαιμονος. Ήμεῖς ἐνικήσαμεν
«δι' ἐσα; εἰς ἓνα δίκαιον πόλεμον· διατὶ τώρα ἐναντιώ-
«νασθε εἰς ὅτι οἱ νόμοι τοῦ πολέμου μᾶς ἔδιδαν τὸ δι-
«γαίωμα νὰ κάμωμεν; Μολοντοῦτο πολὺ μέρος αὐτῶν τῶν
«κατηγοριῶν δὲν μᾶς ἀποβλέπει. Ήμεῖς ἐφέραμεν εἰς κρίσιν
«τοὺς πρωταιτίους τοῦ κακοῦ· ἀλλ' ὅτι τινὲς ἀπ' ἐκείνους
«ἔφονεύθησαν ἐμβαίνοντες εἰς τὸ σρατόπεδόν μας, αὐτὸ,
«ὦ Αρεῦ καὶ Αλκιβιάδῃ, δὲν ἦτον κάμωμα ἔδικόν μας,
«ἀλλ' ἔδικόν σας καὶ τῶν συντρόφων σας ἔξορίσων.

« Μᾶς κατηγοροῦν, ὅτι κατεδαφίσαμεν τὰ τείχη τῆς
« Σπάρτης, καὶ κατελύσαμεν τοῦ Λυκούργου τὰ κατασή-
« ματα. Εκεῖνα τὰ τείχη, τὰ ὅποῖα ἐπίτηδες ὁ Λυκούργος
« ἐμπόδισε, ἐκτίσθησαν ἀπὸ τοὺς Τυράννους διὰ τὴν ίδιαν
« τῶν διαφένδευσιν, καὶ διὰ καταδυνασείαν τῶν πολιτῶν,
« οἱ ὄπιστες ἔπρεπε γὰρ ἦναι οἱ πρῶτοι ν' ἀπρεζύσουν ἐκεῖνα
« τὰ ἀσχηματικά ψεγάδια τῆς προτητερινῆς των δουλειάς. Μᾶς
« λέγουν, ὅτι κατελύσαμεν τοὺς νόμους, κι' ἐγὼ λέγω, ὅτι
« ἐκεῖνοι οἱ νόμοι ήταν ἥδη καταλυμένοι ἀπὸ τοὺς Τυράν-

« οὐδὲ τῶν· ήμεῖς δὲν τοὺς ἔχαλάσαμεν, ἀλλὰ τοὺς εἰδώ-
« σαμεν τοὺς ἐδικούς μας.

« Εγὼ ηὔεύρω, ὅτι ὁ τρόπος, ὃπου ὄμιλῶ, δὲν εἶναι
« ἔκεινος ἑλευθέρων ἀνθρώπων, ἀλλὰ δούλων ὃπου ἀπολο-
« γοῦνται πρὸς τοὺς αὐθέντας των. Επειδὴ, ἂν ὑπάρχῃ δύ-
« ναμις, εἰς τὰς συνθήκας, ἢ ἀν σημαίνουν τίποτες αἱ δια-
« βεβαιώσεις, ὃποιοι δίδετε περὶ τῆς Ελληνικῆς ἑλευθερίας,
« διατὶ ἐσεῖς ζητεῖτε λογαριασμὸν τοῦ φερσίματός μας πρὸς
« τὴν Λακεδαιμονίαν, καὶ ήμεῖς δὲν ἔχεταιζομεν περὶ τῶν εἰς
« τὴν Ἰταλίαν κατακτήσεων σας; Υπόθες, ὅτι παρεδώσαμεν
« κάποιους ἀνθρώπους εἰς θάνατον· δὲν κατεδικάσετε καὶ ἐσεῖς
« εἰς θάνατον τοὺς Βουλευτὰς τῆς Καπύης; (α) Ήμεῖς ἔχα-
« λάσαμεν περιτειχίσματα: ἐσεῖς ἐπήρατε διὰ λόγου σας
« ὄλοκληρον τὴν πόλιν, καὶ τὴν γῆν της. Εσεῖς θὰ μὲ
« εἰπῆτε, ὅτι ἡ συνθήκη εἶναι ἵση κατὰ τὸ φαινόμενον·
« ἀλλὰ μὲ τὸ πρᾶγμα, εὑρίσκεται δύναμις εἰς τὸ ἔνα μέρος,
« καὶ εἰς τὸ ἄλλο τέτοια ἑλευθερία, ὃποιαν ὁ δυνατώτερος
« θελήσῃ νὰ συγχωρήσῃ. Εγὼ τοῦτο τὸ αἰσθάνομαι, ὡς Αππιε,
« καὶ ἂν χρειάζεται ὑπομονὴ, ἐγὼ τὴν ἔχω· μολούτουτο,
« ἃς μὴν δειγθῇ εἰς τοὺς ἔχθρούς σου περισσοτέρα εὔνοια
« παρὰ σους φίλους. Ήμεῖς τοὺς ἐκάραμεν δρυίους μας δι-
« δοντές τους τοὺς νόμους μας· ἀλλ' ἔκεινο, ὃποιοι ἐφάνη
« ἀρκετὸν εἰς τοὺς νικητὰς, εἶναι πολὺ ὀλίγον διὰ τοὺς
« νικημένους. Εκείνοι μᾶς ζητοῦν οὐ' ἀποσθύσαμεν τὰ φη-
« φίσματα; ὃποιοι ἐπεκυρώσαμεν μὲ τοὺς ὄρκους μας, καὶ τὰ

(α) Εἰς τὸν δεύτερον Διβυκὸν πόλεμον, ἣ πόλις τῆς Καπύης, ἀφοῦ ἐπαναστῆσεν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους, καὶ ἐνώθη μὲ τὸν Αννίβαν, ὑπεχρεώθη νὰ παραδοθῇ πάλιν εἰς τοὺς πρώτους της αὐθέντας. Ο Ρω-
μαῖος σρατηγὸς ἔθαλεν εἰς θάνατον 50 ἀπὸ τοὺς Βουλευτάς της, πι-
θανῶς σλους, σσαυς κῦρε σὸν τόπον· καὶ ἐπειτας μὲ ἓνα ψήφισμα τοῦ
λαοῦ τῆς Ρώμης, εἴ πολιται τῆς Καπύης ὀλότελα ἐθιώχθησαν ἀπὸ τὰς
κατοικίας των, καὶ τὰ σπήται καὶ τ' ἀγαθά των ἴδεινσαν εἰς τὴν
Ρωμαίους ἀποίκους.

· ἴγαράξαμεν εἰς σῆλας (α) διὸ ἐνθύμησιν αἰώνιον. Ήμεῖς
· σᾶς σεβόμεθα, ὁ Ρωμαῖος καὶ ἀν τὸ θέλετε, ἀκόμη, καὶ
· «σᾶς φοβούμεθα» ἀλλὰ σεβόμεθα καὶ φοβούμεθα περισσό-
· τερον τοὺς ἀθανάτους Θεούς. »

Ολοι ἔχειροκρότησαν τὸν Δυκόρταν, καὶ ὅλοι ἐξοχάζοντο,
ὅτι ωμίλησε καθὼς ἐπερπετεῖο ἀξιωμάτου· εἰς τρόπον ὅτι,
ἀνκολα ἐφαίνετο, ὅτι ἡ ὑπόληψις τῆς Ρώμης δὲν ἤμποροῦσε
νὰ βασαχθῇ μὲν ἀπαλλα μέτρα. Οὕτω λέγει ὁ Ρωμαῖος
Ισορίκης, Αίβυος, κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς πολιτικῆς τῆς πα-
τριδος του, ἀσάν νὰ ἥτου ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὑπόληψιν
ἐνὶς Κράτους νὰ δείχνῃ τὴν δύναμιν του, καταπατῶντας
τὰ δικαιώματα, τὰ ὄποιχ τὸ ἕδιον συγνώτατα καὶ προ-
φανέστατα ἐγγυήθη νὰ διατηρήσῃ. Ο Πρέσβυς ἐταίριαζε
στὸ ἐπάγγελμά του, ὃντας ἀπὸ υἱογένειων πάντα ἀξι-
σπουμείωτον διὰ βίαιον ὑπερηφάνειαν. Εκεῖνος δυνατὰ ἐσυμ-
βούλευε τοὺς Αχαιούς, καθὼς ἐλεγε, νὰ χερδίσουν τὴν
εὔνοιαν τῆς Ρώμης, κάμνοντες θεληματικά, δ.τι ἀλλέως
θὰ ὑποχρεώνοτο νὰ κάμουν, καὶ μὴ θελοντες. Όλοι ἦκουσαν
αὐτοὺς τοὺς λόγους μὲ κρυφὸν γογγυσμὸν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλ-
μησαν περαττέρω ν' ἀντισαθοῦν. Ακύρωσαν λοιπὸν τὴν κα-
ταδίκην τοῦ Αρέως καὶ τοῦ Λακιβιάδου. Οσον διὰ τοὺς
Λακεδαιμονίους, παρεκάλεσαν, ὃς εἰς τὸν Ρωμαῖον νὰ
κάμουν δ.τι μεταβολὰς ἐξοχάζοντο, καὶ νὰ μὴν ὑποχρεώ-
σουν τοὺς Αχαιούς ν' ἀνατρέψουν οἱ ἕδιοι τὰς πράξεις, ὅποι
ἄρκισθησαν νὰ ὑποστηρίξουν.

(α) Οταν ἰγίνετο συνθήκη μεταξὺ εἰς δύο Κράτη Ελλατικά, δ συνε-
θέσερος καὶ ἐπισημότερος τρόπος τοῦ νὰ τὴν γράφουν ἥτεν, τὸ νὰ τὴν
ἴγχαράττουν ἐπάνω εἰς σῆλας ἐπίτηδες σημένας. Αἱ τέτοιαι σῆλαι ἐνο-
μίζοντο ἵεραι· καὶ συχνάκις ἐσυμφωνεῖτο νὰ τὰς σαινουν, δχι μάνον εἰς
τὰς πόλεις ὅποι μκαμναν τὴν συνθήκην, ἀλλ' ἀκόμη εἰς τινὰ ἀπὸ τὰ
μεγάλα θρησκευτικὰ πανηγύρια, καὶ μάλιστα εἰς τὰ Ολύμπια, διὰ πε-
ριεσσετέραν δημοσίευσιν καὶ ἐπισημότητα.

Αἱ διαπραγματεύσεις ἔξακολουθοῦσαν εἰς τὴν Ρώμην· καὶ μεταξὺ τῶν ἐκεῖ συναγμένων Πρεσβειῶν, ἦταν ὅχτι γότεραι τεσσάρων ἀπὸ τὰς διαφόρους φατρίας τῆς Λακεδαιμονίου. Μία ἦτον ἀπὸ μέρους ἔκεινων, ὃποῦ ἐξάθησαν ἔξοριςοι, οἱ ὅποιοι ἐξητοῦσαν ν' ἀνακαλεσθοῦν, καὶ νὰ χαίρωνται ὄλοκληρα τὰ ἀγαθά των, καθὼς πρὸ τῆς ἔξορίας των. Άλλη, προεδρευομένη ἀπὸ τὸν Αρέα καὶ Αλκιβιάδην, ἐσυμβούλευε, ὅτι νὰ ἐπιτρεφθοῦν εἰς τοὺς ἔξοριςούς τόσαν μέρος τῶν ἀγαθῶν τους εἰς τὸν καθένα, ὃσον ἀξιζει ἥνα τάλαντον, καὶ ὅτι τὰ ἐπίλοιπα νὰ ἐξοδευθοῦν εἰς τὸ νὰ συμμαζωγθῇ ὁ ωλιγοσευμένος λαὸς, χαρίζωντας κομμάτια γῆς διὰ νὰ ζωοθρέψωνται, ὃσοι φανοῦν αὖτε νὰ λαβούν δικαιώματα τοῦ πολίτου. Η τρίτη ἦτον ἀπὸ ἔκεινους, ὃποῦ ἐπεθύμησεν τὴν πολιτείαν νὰ διαμείνῃ, ὅπως ἐσυμβήθῃ ἀπὸ τοὺς Αχαιούς. Η τετάρτη, ἀπὸ ἔκεινους, ὃσους εἰ Αχαῖοὶ ἀπεδιωξαν, ἢ κατεδίκασαν εἰς θάνατον, οἱ ὅποιοι παρεκάλουν ν' ἀνακαλεσθοῦν, καὶ νὰ μεταβληθῇ ἡ Κυβέρνησις. Η Βουλὴ ἐδιόρισε τὸν Φλαμίνιον, Μέτελλον, καὶ Αππιον Κλαύδιον, ὡς Επίλεξιν, νὰ ἀκροασθοῦν καὶ ν' ἀποφασίσουν περὶ τῶν διαφόρων ζητημάτων. Αὐτοὶ λοιπὸν ἐσυμφώνησαν, ὅτι οἱ ἔξοριςοι ν' ἀνακαλεσθοῦν, καὶ ὅτι ἡ Λακεδαιμονίων νὰ ἀντίκη ἀκόμη εἰς τὴν Αγαϊκὴν συμμαχίαν. Εἰς τὰ ἄλλα ζητήματα δὲν ἤμποροῦσαν νὰ συμφωνήσουν, ἀλλὰ δι' ὅταν ἐσυμφώνησαν, σγραψαν τὴν ἀπόφασίν τους, καὶ ἐρώτησαν τοὺς Πρέσβεις τῶν Αχαιῶν, ἂν κι' ἔκεινος τὰ ἔσεργαν. Αὐτὸς τοὺς ἔβαλεν εἰς κάποιον ἐμπέρδευμα. Τὸ μέρος τῆς ἀποφάσεως, ὃποῦ ἀπέβλεπε τοὺς ἔξοριςούς, ἐναντιώνετο εἰς τὰ θεσπίσματα τῶν Αχαιῶν, καὶ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀνυψωμένης σῆλης· μολοντεῦτο, δὲν ἦταν κακοευχαριστημένοι εἰς τὸ ὅλον τῆς ἀποφάσεως, ἐπειδὴ ἔκεινη ἤγωνε μ' αὐτοὺς τὴν Λακεδαιμονία. Μέρος λοιπὸν ἀπὸ ἀμπαχανίαν, καὶ μέρος ἀπὸ φόβον, ὑπέγραψαν τὴν ἀπόφασιν,

Εἰς τὸν ἴδιον σχεδὸν καιρὸν, ἡ Μεσσηνία αἱρεσάτησεν ἀπὸ τοὺς Αχαιοὺς, κι' ἔξειλε Πρεσβείαν εἰς τὴν Ρώμην νὰ δικαιολογηθῇ. Δεινοχράτης, ὁ πρόεδρος τῆς Πρεσβείας, ἦτον προσωπικὸς φίλος τοῦ Φλαμίνου· καὶ ἐνόμισεν, ὅτι ἡ δουλεῖα του ἦτον καὶ τελειωμένη, ἀφοῦ ἔμαθεν, ὅτι ὁ Φλαμίνος ἐπήγανεν ως Πρέσβυτος εἰς τὸν Προυσίαν, τὸν Βασιλέα τῆς Βιθυνίας, ωσὰν ὅπου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν, καὶ τὴν κατὰ τοῦ Φιλοποίμενος ἔχθραν του, θὰ ἐμεταχειρίζετο ὑπὲρ αὐτοῦ ὃσην εἶχεν ἐπίρροιαν. Ο Φλαμίνος ἐμβῆκε σ' ὅλα τὰ σχέδια αὐτοῦ, καὶ μαζὴ ἕκινησαν διὰ τὴν Ελλάδα· φιλάνωντας εἰς τὴν Ναύπακτον, ὁ Φλαμίνος ἔγραψε πρὸς τὸν Φιλοποίμενα, παραγγέλλωντάς τον νὰ καλέσῃ Συνέλευσιν τῶν Αχαιῶν. Ο Φιλοποίμην ἐγνώριζε καλὰ, ὅτι ἐκεῖνος δὲν εἶχε παραγγελλίας ἀπὸ τὴν Βουλὴν τῆς Ρώμης περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς Πελοποννήσου, ὅθεν τοῦ ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἔσυγχαλοῦσε τοὺς Αχαιούς, ἀν ἐκεῖνος τοῦ ἐφανέρωνε περὶ τίνος ὑποχειρένου ἔμελλε νὰ τοὺς ὅμιλήσῃ. Αὐτὸ δῆμως ὁ Φλαμίνος δὲν τὸ ἐτόλμησε, καὶ οὕτω παρελύθησαν ὅλαι σι ἐλπίδες τοῦ Δεινοχράτους.

Ηχολούθησε πόλεμος μεταξὺ τῶν Αχαιῶν καὶ τῶν Μεσσηνίων, κατὰ τὸν ὄποιον, οἱ πρῶτοι ἐξάθησαν νικηταί, ὡς που αἱ ἀπιτυχίαι των ἡλλάχθησαν εἰς θρηνολόγι ἀπὸ ἔνα μέγα κι' ἀνδλπιζον δυσύγημα. Ο Φιλοποίμην ἐξαφνίσθη ἀπὸ τὸν ἔχθρὸν, ἐνῷ μὲν ὀλίγους ἵππεῖς ἀπερνοῦσεν ἐνα δύσκολον σένωμα. Επιτεύετο, ὅτι ἥμποροῦσε νὰ φύγῃ μὲ τὴν βοήθειαν· τινῶν ἐλαφροκαρματωμένων Θρακῶν καὶ Κρητῶν, ὅποι εἶχε μαζῆτου· ἄλλὰ δὲν ἤθελησε ν' αφῆσῃ, ἀβοηθήτους τοὺς ἵππεῖς, τοὺς ὄποιους πρὸ ὀλίγου ἐδιάλεξεν ἀπὸ τοὺς εὐγενεστέρους τῶν Αχαιῶν· καὶ ἐνῷ ἀνδρειωμένα ἐπροχωροῦσε μὲ τὴν ὄπισθιοφυλακὴν διὰ νὰ σκεπάσῃ τὸ ἀποτράβιγμα, ἐπεσε μαζὴ μὲ τὸ ἄλογόν του. Ωντας ἐβδομηντάρης, καὶ ἀδυνατισμένος ἀπὸ ἀσθέγειαν, ἔμειγε σκοτισμένος κι' ἀκίνητος ὑποκάτω τοῦ

άλογου του, ώς που τὸν ηὔραν οἱ Μεσσήνιοι, καὶ σηκώνοντές τον ἀπὸ τὴν γῆν μὲ τόσον σέβας, ώς νὰ ἥτον ὁ ἕδος τῶν ἀρχηγὸς, τὸν ἔφεραν εἰς τὴν πόλιν των, σείλαντες πρῶτηρα τὴν εἴδησιν, ὅτι ὁ πόλεμος ἐτελείωσεν, ἐπειδὴ ἥτον πιασμένος ὁ Φιλοποίμην. Οσοι ἐπρωτάκουσαν τὸν υγνυτὴν τῆς εἰδῆσεως αὐτῆς, τὸν ἐνόμισαν τρελλόν· ἀλλ' ὅταν ἡ εἴδησις ἐπειθεῖαιώθη καὶ ἀπὸ ἄλλους, ὃποῦ ἦλθαν κατόπιν, ὅλοι, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, ἐλεύθεροι καὶ σκλάβοι, ἔτρεχαν νὰ ιδουν. Τόσον ἥταν τὸ πλῆθος, ὃποῦ μόλις ἡμποροῦσαν νὰ ἀνοίξουν τὰς θύρας· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἡμποροῦσαν ὅλοι νὰ ιδουν τὸν λαμπρὸν αἰχμάλωτον, ἐφώναζαν νὰ φερθῇ ἐκεῖνος σὸ θέατρον, ἐκεῖ πλησίον. Εκεῖ τὸν ἥφεραν, καὶ οἱ ἄργοντες τὸν ἔδειξαν εἰς τὸν λαὸν διὰ μίαν τιγρὴν, καὶ ἐπειτα βιασικὴ τὸν ἀσήκωσαν, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο τὰ ἀποτελέσματα, ὃποῦ ἡμποροῦσαν νὰ προΐενηθοῦν ἀπὸ τὴν συλλύπησιν καὶ τὸ σέβας πρὸς τόσον μεγάλον ἄνδρα, καὶ ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς ἀγαθοεργίας του. Εσυνάχθησαν ἐπειτα νὰ συμβουλευθοῦν, τὶ ἔμελλαν νὰ τὸν κάμουν. Επλησίαζε τὸ ἐσπέρας, ὅθεν, κοντὰ σὰς ἄλλαςτων δυσκολίας, δὲν ἤξευραν ποῦ νὰ τὸν φυλάξουν τὴν νύκτα· οὔτε αὐτοὶ ἥθελαν νὰ κατασηθοῦν ἀποκριζάμενοι διὰ τὴν φύλαξίν του, μήτε ἥθελαν νὰ τὸν ἐμπιτευθοῦν εἰς κανένα ἄλλον. Τέλος πάντων ἐνθυμήθησαν, ὅτι εύρισκετο ἔγα τὸ πόγειον θησαυροφυλάκιον, περιτειχισμένον πανταχόθεν ἀπὸ πελεκητὴν πέτραν. Εἰς ἐκεῖνο μέσα τὸν ἔβαλαν, καὶ ἔκλεισαν τὸ ἔμβασμα μὲ μίαν πλάκαν, ὃποῦ ἔχρειάζετο δυνατὴν ρηχανὴν νὰ κουνισθῇ. Τὴν αὔριον, δὲν λαὸς ἐσυμμαζώγη, καὶ ἐνθυμούμενοι, ὅτι ἡ πολιτεία των ἀρχῆθεν ἔλαβε μεγάλα καλὰ ἀπ' ἐκεῖνον, ὅλοι ἐπεθύμησαν νὰ τοῦ δειχθῇ κάθε περίποιησις, καὶ ἤλπιζαν, ὅτι μὲ τὸ μέσον του ἥτον δυνατὸν νὰ εὕγουν ἀπὸ τὰς παρούσας των δυσκολίας. Άλλ' εἰς τοὺς πρωταρτίους τῆς ἐπανασάσεως, κάθε ἑλπίς, ὃποῦ ἔκαμψε πιθανὴν τὴν εἰρήνευσιν τῶν προγύμναστων ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΝΟΕΛΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΑΣ

των, τοὺς γῆζαινε τοὺς τρόμους. Άύτοὶ ἦταν οἱ μεγαλύτεροι τῶν φέρχοντων, καὶ κρυφίως ἐσυμβουλεύοντο μὲν διαφορετικὸν σκοπόν· καὶ ἀπεφάσισαν ν' ἀποθάνη ὁ Φιλοποίμην. Τὸ μόνον ζήτημα ἦτον, ἂν ἡ τύχη του ἔπρεπε νὰ ταχύνῃ, ή γ' ἀργοπορήσῃ· καὶ εἰς τοῦτο, οἱ πλέον ἀνυπόμονοι ἐπεκράτησαν. Εστειλαν λοιπὸν ποτῆρι φαρμάκι στὸν φυλακήν. Αέγεται, ὅτι ὁ Φιλοποίμην ἐρώτησε τὸν ἄνθρωπον, ὃποῦ τὸ ἥφερε, ἀνίσως ὁ Λυχόρτας καὶ οἱ ἵππεῖς ἐγλύτωσαν. Καὶ ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ἦταν γλυτωμένοι, ἔγει καλῶς, εἶπε, καὶ μὲ γαλήνην ψυχῆς ἔπιε τὸ φαρμάκι. Οἱ Πολύβιος συνάπτει τὸν ἐπαίνοντου εἰς αὐτοὺς τοὺς δλίγους λόγους, ὅτι διὰ σαράντα χρόνους, ὃποῦ ἀκατάπαυσα ἐδούλευεν εἰς τὰ λαμπρότερα αἵζιωματα μιὰν δημοκρατικὴν πολιτείαν, ποτὲ δὲν ὑπέπεσσε σὴν ὄργην τοῦ λαοῦ, μολονότι πάντα ὡμίλησε, καὶ ἐπραξεν ἐλεύθερα καὶ τολμηρά· μηδὲ ποτὲ ἐκιλάχευσε τοῦ πλήθους τὴν εὔνοιαν μὲ ἀπρεπον συγκατάβασιν.

Δὲν ἄργησεν ὅμως νὰ τοῦ γίνῃ ἐκδίκησις. Ωντας στρατηγὸς ὁ Λυχόρτας ἔσπρωξε δυνατὰ τὸν πόλεμον, ὡς που οἱ Μεσσηνίοι, δεινότατα καταθλιψμένοι, καὶ ἀψηφοῦντε, τοὺς ἀρχηγούς των, ἄρχισαν νὰ φωνάζουν διὰ συνθῆκας. Οἱ Δεινοχράτης, καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ ἔκλιναν σὴν κρίσιμον αὐτὴν περίσσασιν, καὶ ἐτραβίχθησαν σὰ σπήτιατων· καὶ τὸ πλῆθος κατεπείσθη ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους, καὶ ἀπό τινας Βοιωτοὺς Πρέσβεις, ὃποῦ ἔτυχαν ἐκεῖ σὴν πόλιν κατὰ συμβεβηκὸς, νὰ προσπέσουν σοὺς οἰκτιρμοὺς τῶν Αχαιῶν. Οἱ Λυχόρτας ἀπεκρίθη, ὅτι αἱ μόναι συνθῆκαι, κατὰ τὰς ὃποιας ἡμποροῦσε νὰ τοὺς χαρισθῇ εἰρήνη, ἦταν τὸ νὰ παραδώσουν εὐθὺς εἰς αὐτὸν τοὺς πρωταιτίους τῆς ἐπανασάσεως, καὶ τοὺς φονεῖς τοῦ Φιλοποίμενος· καὶ διὰ κάθε ἄλλο πρᾶγμα νὰ παραδοθοῦν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Αχαιῶν, καὶ νὰ δεχθοῦν παρευθὺς φρουρὰν εἰς τὴν Ακρόπολιν. Η ἀπόκρισίς του ἀνέφερθη σοὺς Μεσσηνίους. Άλλοι ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ἀπὸ πολλοῦ

άναμμένοι ἐναντίον τῶν πρωταρτίων τοῦ πολέμου, καὶ ἦταν ἔτοιμοι καὶ πρύθυμοι νὰ τοὺς ἴδουν νὰ παιδευθοῦν· ἄλλοι, πιστεύοντες, ὅτι ἦταν ἀσφαλεῖς εἰς τὰ χέρια τῶν Αχαιῶν, ἔσερζαν θελημάτικὰ νὰ δοθοῦν σὴν διάκρισίν των· καὶ ὅλοι μαζὶ ὑπετάχθησαν. χωρὶς ἀργοπορίαν, ἐπειδὴ ησθάνοντο, ὅτι δὲν εἶχαν ἄλλον δρόμον. Οἱ Λυκόρτας λοιπὸν ἀπιᾶσσε τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ἐπειτα, ἐμβαίνωντας σὴν πόλιν, ἐσύναξε τὸν λαὸν, καὶ τοὺς ἐβεβαίωσεν, ὅτι δὲν θὰ μετανοήσουν ὅπου ἐμπιστεύθησαν εἰς τοὺς Αχαιούς. Η γενικὴ ἀποκατάστασις τῶν πραγμάτων ἐξαλθῆ ν' ἀποφασισθῆ εἰς τὰ μέγα Συμβούλιον τοῦ ἔθνους, τὸ ὅποιον κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εύρισκετο συναγμένον εἰς τὴν Μεγαλόπολιν. Αφ' ὅσους ἐπαράδιδωσαν ἡςα χέρικτου ώς ὑποκειμένους εἰς παιδευσιν, ἐπρόσκεψεν. ὅτι ὅλοι ὅτοι ἦταν ἔνοχοι εἰς τὸν φόνον τοῦ Φιλοποίηνος. ἀμέσως νὰ φονευθοῦν. Τὸ Αγαικὸν Συβούλιον λοιπὸν ἐδέγηθη τοὺς Μεσσηνίους εἰς τὴν συμμαγίαν του μὲ τὰς ιδίας συμφωνίας, καθὼς ἦτον καὶ προτίτερα.

Η ἀναφορὰ, ὅποιοι οἱ Αχαιοὶ ἔδωσαν εἰς τὴν Ρώμην περὶ τῶν διαφορῶν τους μὲ τοὺς Μεσσηνίους, τὰ πρῶτα, δὲν ἐτάθη δεκτὴ μὲ εὐχαρίστησιν· ὅταν δόμως οἱ Ρωμαῖοι ἔμαθαν, ὅτι ὁ πόλεμος ἐξηκούλουντοσε, καὶ ὅτι μὲ δόξαν ἐτελείωσεν, ἔδωσαν ἀπόκρισιν εἰς τοὺς Αχαιοὺς Πρέσβεις, καὶ τοὺς εἶπαν, ὅτι ἐκεῖνοι ἥδη ἐπρόβλεψαν, ὡς εὑτελέστεροι οὐτε τροφαὶ νὰ μὴν σαλθοῦν ἀπὸ τὴν Ιταλίαν εἰς τὴν Μεσσηνήν. Φαίνεται, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι δὲν ἀγαποῦσαν νὰ δειχθῆ, ὅτι καμιαὶ οὐσιώδης ὑπόθεσις ἐλάμβανεν εὐτυχὲς τέλος εἰς τὴν Ελλάδα, χωρὶς τὴν ἐκείνων συνεργίαν. Οἱ Πρέσβεις ἐπέγρεψαν σὺν τόπον τους, φέροντες καὶ τὴν ἀπόκρισιν περὶ τῆς Λακεδαιμονίου· καὶ ὁ Λυκόρτας ἐσυγκάλεσε τοὺς Αχαιοὺς εἰς τὴν Σικυῶνα, νὰ τὴν δεχθοῦν, ὅλιγον ἐπειτα μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Μεσσηνῆς.

Απὸ τὸν καιρὸν τῆς ἐνώσεως τῆς Λακεδαιμονίου μὲ τοὺς

Αγαιούς, φαίνεται, ὅτι θόρυβοι φατριαστικοὶ, καὶ ἐπομένως ἔξιριαι, ἡκολούθησαν εἰς τὴν πόλιν τῆς Λακεδαιμονίου· καὶ ὅτι, ὅσοι καθιστὸν ὑπέφεραν ἦταν ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν παλαιῶν ἔξορίζων, δι’ ὅποιοι κατέτρεχαν ἔκείνους, ὅπου τοὺς ἀγεκάλεσσαν. Οἱ τωρινοὶ ἀρχῆγοι ἐπεθύμουν νὰ συμμαχήσουν μὲ τοὺς Αγαιούς· ὅθεν ὁ Δυχόρτας ἐσυμβούλευσε τοὺς συμπατριώτας του νὰ δευθοῦν τὸ πρόβλημα, καὶ οὕτω διὰ μιᾶς νὰ παραδεχθοῦν σὴν συμμαχίαν, ὅσους ἔδειξαν πρῶτα κακὴν πίσιν· καὶ ἐπικυρώνοντες τὰς πράξεις των, νὰ γλυτώσουν ἀπ’ ἔκείγους, ὅπου ἀνταπεκρίνοντο μὲ τὴν κακίαν τὰς τόσας εὐεργεσίας. Οἱ Διοφάνης καὶ τινες ἄλλοι ἐδιαφένδευαν τοὺς ἔξορίζους, καὶ ἔλεγαν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποφέρουν ὅλοι διὰ τὸ σφάλμα ὀλίγων τιγῶν· ὅθεν ἐσυμφωνήθη ὡς τέλους, ὅτι γὰρ δευθοῦν τὴν πόλιν εἰς τὴν συμμαχίαν, καὶ ἔκεινοι μόνοι τῶν ἔξορίζων ν’ ἀνακαλεσθοῦν, ὅσοι δὲν ἔπραξαν ἐναντίον τῶν Αγαιῶν. Μ’ αὐτὰς τὰς συμφωνίας, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐσυμμάχησαν πάλιν μὲ τοὺς Αγαιούς, καὶ ἀνυψώθη μία σῆλη, εἰς τὴν ὥποιαν ἐγράφθη ἡ συνθήκη διὰ ἐνθύμησιν.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Ἐνῷ αὐτὰς τὰ συμβάντα διέτρεχαν σὴν Πελοπόννησον, τ’ ἀγκατώματα καὶ αἱ φιλονεικίαι ἐπροχωροῦσαν εἰς αὔξησιν μεταξὺ τοῦ Φιλίππου καὶ τῶν Ρωμαίων, καὶ φανερὰ ἐπρομήνυαν τὸν πόλεμον. Οἱ Βασιλεὺς τὸ ἐπῆρε ὡς καταφεύγοντιν, δταν ὁ Υπάτος Αχίλιος τὸν ἐπροσκάλεσε νὰ πολιορκήσῃ τὴν Δάμιαν, καὶ ἔπειτα τὸν ἐμπόδισε νὰ τὴν κυριεύσῃ. Η ὁργὴ του ἐσάθη, τότε μαλακωμένη μὲ τὸ νὰ τοῦ ἐσυγχωρήθη νὰ κυριεύσῃ τὴν Λθαμανίαν, καὶ τὰς πόλεις, ὅποιοι εἶχαν οἱ Αἰτωλοὶ σὴν Θεσσαλίαν, καὶ ἔπειτα τὴν Δημητριάδα καὶ τοὺς Μάγνητας· μολοντοῦτο δὲν ἔπαυσε νὰ καταβάλλῃ ὅλην του τὴν προσοχὴν εἰς τὸ ν’ αὔξανη τὰς προσόδους του, διότι ἦνας ἐτοιμός εἰς κάθε πόλεμον· καὶ μεταξὺ ἄλλων μέ-